

МАГИСТЪРСКА СПЕЦИАЛНОСТ **„ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ”**

Област на висше образование:	1. Педагогически науки
Професионално направление:	1.2. Педагогика
Образователно-квалификационна степен:	Магистър
Професионална квалификация:	Педагог по интеркултурно образование
Срок на обучение:	1 година (2 семестъра)
Форма на обучение:	Редовно и задочно

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Потребността от подготовка на висококвалифицирани специалисти за системата на училищното и предучилищното образование се определя от все по-нарастващата необходимост в съвременното общество от създаване и поддържане на интегрираща образователна среда, в която отношенията на равенство са независими от етнически, религиозни и езикови различия. В отговор на тази потребност и на новото интеркултурно предизвикателство към образованието е създадената специалност „Интеркултурно образование“, фокусирана към осмислянето на общите цели на взаимното опознаване, респекта, взаимодействието и сътрудничеството, които водят до създаване на общност.

Специалността „Интеркултурно образование“ е разработена в духа на модерната образователна политика, съобразно новите парадигми във философията на образованието в мултикултурност. Разработената учебна документация за специалност „Интеркултурно образование“ е в съответствие с актуалните потребности и тенденции на пазара на труда, като са отчетени изискванията за знания, умения, лични и професионални компетентности от обвързаните с обучението по специалността професионални длъжности.

Специалността „Интеркултурно образование“ е предназначена за обучение на студенти, завършили ОКС-бакалавър или ОКС-магистър:

- в професионално направление 1.2. Педагогика;
- в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението;
- в други професионални направления с професионална квалификация „учител“.

Обучението по специалност „Интеркултурно образование“ се провежда на български език и на английски език.

II. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО

Учебната документация за специалност „Интеркултурно образование“ е разработена съобразно приетите стандарти в областта на професионалната подготовка на детските и училищните педагози у нас и в съответствие с изискванията на Закона за висшето образование.

Обучението по специалността е с продължителност 1 година (2 семестъра). Учебният план е с общ хорариум 675 часа и дава общо 60 ECTS кредита, които са разпределени в два семестъра в съответствие с държавните изисквания (чл.44 а от Закона за изменение и допълнение на ЗВО – ДВ бр. 48/04.06.2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища – ДВ бр. 89/12.10.2004 г.).

В структурата на учебния план са включени задължителни, избираеми и факултативни дисциплини:

Задължителните учебни дисциплини (360 часа – 24 кредита) осигуряват задълбочена специализирана подготовка по специалността „Интеркултурно образование“. Студентите развиват своите знания, умения, лични и професионални компетентности чрез системна и надграждаща се академична и практическа подготовка по проблемите на интеркултурното образование и свързаните с него образователни практики в детската градина и училището.

Избираемите учебни дисциплини (315 часа – 21 кредита) се въвеждат от I семестър и дават възможност да бъде разширена и надградена специализиращата подготовка по специалността. В рамките на обучението по избираемите учебни дисциплини на студентите се предоставят условия за задълбочаване, конкретизиране и обогатяване на овладяваните знания и формираните умения и компетенции, изградени по задължителните учебни дисциплини.

Факултативните учебни дисциплини предоставят възможност за обогатяване на знанията, уменията и компетенциите на студентите, в зависимост от разнообразната насоченост на техните интереси.

Съотношението между задължителните и избираемите учебни дисциплини е 53% : 47%.

За дипломирането са предвидени 450 часа извънаудиторна заетост, с 15 ECTS кредита. **Дипломирането** на студентите завършва с държавен изпит или защита на дипломна работа, с което придобиват 15 кредита (чл. 10 на Наредба № 21 от 30.09.2004 г.).

III. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ЦЕЛИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

Обучението в специалност „Интеркултурно образование“ има за **цел** да подготви специалисти с висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър" и професионална квалификация "Педагог по интеркултурно образование".

В съответствие с чл. 9 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ (ДВ бр. 76 от 6.08.2002 г.) обучението по специалността осигурява:

A. Широкопрофилни теоретични знания и практически умения:

Завършилите ОКС „магистър“ могат да:

- ♦ прилагат придобитите знания за интеркултурността по посока облекчаване на обучението в познавателната, емоционалната и поведенческата област сред деца и ученици от различни етнокултури;
- ♦ осъществяват творчески подход при осъществяване на широк набор от преподавателски стратегии за работа с децата, учениците и родителите от малцинствата;
- ♦ използват актуални иновативни методи и форми на обучение, чрез които поддържат оптимална активност и отношения на чувствителност към

“другия” и “другата култура”, толерантност в междуличностната комуникация;

- ◆ използват възможности и умения за анализ и адаптация на различни програми и учебни документи при работата в интеркултурна среда;
- ◆ управляват и оказват индивидуална помощ във възпитанието и обучението на деца и ученици в интеркултурна среда на базата на познания за етнокултурната специфика и културната им идентичност;
- ◆ оказват навременна и компетентна педагогическа намеса за изграждането на равнопоставени отношения, уместно дозирана толерантност, взаимен респект и самоутвърждаване на обучаваните;
- ◆ реализират диагностичната си компетентност за изследване на взаимодействието в мултикултурна среда, поведението и личностните особености на децата и учениците от малцинствен произход.

Б. Умения за адаптивност в съответствие с изменящите се условия на работната среда.

Завършилите ОКС „магистър” притежават умения:

- ◆ да се информират за културата на различните обучавани и възможностите за преодоляване на стереотипни и предразсъдъчни отношения в мултикултурната среда;
- ◆ да комуникират, да създават и поддържат доверие, да преодоляват и управляват конфликти, да разработват и управляват проекти с интеркултурна педагогическа насоченост и др.;
- да подбират адекватни за конкретните условия насоки, методи, средства и педагогически действия за работа в интеркултурна образователна среда;
- ◆ да се адаптират и да създават нагласи за перманентна промяна; да развиват способност за предвиждане на тенденции в промяната;
- ◆ да пренасят знания и технологии, да операционализират, технологизират и внедряват в практиката съвременни теоретични постижения за ефективни интеркултурни взаимодействия;
- ◆ да ценят и поддържат стремеж към непрекъснато повишаване на квалификацията и самообразование.

В. Умения за самостоятелна професионална работа и работа в екип:

Завършилият ОКС „магистър” притежава умения:

- да организира работа в екип за интеркултурен обмен и диалог със семейството и общността;
- ◆ да подпомага усвояването на подрастващите на универсалните компоненти на всяка една дейност; целеобразуване, организация (предметно-операционална и функционална), изпълнение, самоконтрол и самооценка;
- да създава условия и предпоставки за преход от субординационните отношения с връстниците към разгръщане на равноправно-координационни взаимоотношения с връстниците на основата на кооперацията в условията на детската градина и училище и при взаимодействие със семейството, държавно-обществените институции и организации и средствата за масова комуникация;
- да подпомага чрез приоритетно използване на групови форми на работа изграждането на вътрешно-груповата структура и междугруповите взаимодействия;
- да обновява, разнообразява и обогатява непрекъснато съдържанието и формата на възпитателно-образователното взаимодействие с деца и ученици;

- да съдейства за създаване на нагласа и динамика в ценностите и поведението на децата и подрастващите в безспирно променящото се общество;
- да изгражда собствен стил на личностно значими взаимоотношения, стимулиращ индивидуалните особености на детето и ученика, подпомагащи активната му адаптивност, уменията за справяне в сложни ситуации и за работа в екип;
- подпомага и осигурява свобода на детето и ученика за избор, импровизация, инициативност, самостоятелност, изява, творчество, самовъзпитание и самообучение;
- да формира и стимулира устойчивата мотивация за активна групова дейност и навици за съвместна учебно-познавателна дейност, способност и отчитане и разбиране гледната точка на другите;
- да развива у детето и ученика чувства за: национална, социална, етническа, половоролева, верска и т.н. идентичност; собствено достойнство; свобода, независимост, увереност и стремеж за самоизява, уважение към себе си и другите; адекватност и самоконтрол върху чувствата и емоциите си, симпатия, толерантност, и съпреживяване;
- да осигурява образователно многообразие като предлага и обсъжда с децата и учениците различни варианти за избор на вида дейност на нейните цели, програмни задачи, форми за организация и същевременно създава опорни, стабилни моменти в съвместния живот (цели, правила, модели, норми на поведение и отношение), тясно свързани с практическите механизми на ежедневиия живот на подрастващите в детската градина и училище;
- да отчита и разбира вътрешната позиция на децата и учениците при всяка конкретна ситуация и да поощрява стремежа за самостоятелност и самоутвърждаване;
- да наблюдава, изучава, отчита и стимулира индивидуалността на всяко дете/ученик и търси конкретен адекватен подход към него;
- да знае и може да планира и осъществява професионална интервенция при рискови групи деца и семейства, малцинства и етнически общности.

Г. Формиране на личностни и професионални качества:

Резултат от обучението по специалността е формирането на професионално значими личностни качества като:

- ◆ самосъзнание и себеразбиране: осъзнаване на своите предразсъдъци, нагласи и стереотипи, културни ценности и норми;
- ◆ социална чувствителност и отговорност; стремеж към увеличаване интеркултурното разбиране между хората; грижа за спазване на човешките права;
- ◆ търпеливост, толерантност, дружелюбност, самоконтрол, искреност, дипломатичност, адаптивност, инициативност, емпатия, откритост, креативност и др., като условие за ефективни възпитателни и социални взаимодействия.

Обучението съответства на ниво 7 за ЕКР и НКР, което определя конкретни стандарти по отношение на придобиваните знания (теоретически и/или фактологически), умения (познавателни и практически) и компетентности (лични и професионални), включващи самостоятелност и отговорност, и компетентности – съответно за учене, комуникативни, социални и професионални.

Завършващият специалност „Интеркултурно образование“, притежава изградени следните компетентности:

1. Академична компетентност

След завършване на специалността студентите ще са придобили академични компетентности, включващи знания, умения и отношения, свързани с:

- ◆ познаване, разбиране и интерпретиране на теории, концепции и принципи, заложи в утвърдени в практиката на предучилищното и училищното образование педагогически технологии, свързани със спецификата, цялостната организация и реализиране на образователния процес, както и за актуално възпитание, образование и социализация на детето/ученика;
- ◆ подготовката, организацията и реализацията на интеркултурното взаимодействие в детската градина и училището, съобразно възрастовите характеристики на обучаваните;
- ◆ владение на високоспециализирани теоретични, процедурни и фактологични знания в интеркултурното образование, предпоставящи успешно разработване и прилагане на инвазионни методи и подходи при работа с деца и ученици, отчитащи индивидуалните специфики в психическата и емоционална им в контекста на съвременните образователни изисквания;
- ◆ положително отношение към личностното си развитие и професионалното си усъвършенстване.
- ◆ непрекъснато усъвършенстване на комуникативните си способности, етичката и естетическата си култура, своите обществени позиции и интеркултурни компетентности, изграждайки умения за по-нататъшно самообучение и самоусъвършенстване.

2. Педагогическа компетентност

След завършване на специалността студентите ще са придобили педагогически компетентности, включващи знания, умения и отношения, свързани с:

- ◆ познаване и владение системата на педагогическата наука, както и на отделните ѝ клонове; на понятийно-терминологичната система на предучилищната и училищната педагогика и на частни нейни теории и практики; на философията на интеркултурното образование;
- ◆ познаване специфичните потребности на всяко дете или ученик и умения за планиране на дейности за индивидуална работа и за подкрепа;
- ◆ познаване и използването на модели на позитивно възпитание и конструктивни подходи за осъществяване на обучение, основаващи се на сътрудничество за постигане на по-добри резултати;
- ◆ разбиране и отчитане същността на интеркултурните процеси и явления в антропологичен, философски, психологически и педагогически аспект;
- ◆ организиране и ръководене на образователния процес, съобразно конкретните особености на децата и учениците – възрастови, когнитивни, емоционални и т.н. посредством ефективни педагогически методи и средства при реализиране на възпитателната дейност;
- ◆ формиране и развиване у обучаваните на умения за самостоятелен живот, за междуличностно и междукултурно общуване, вземане на решения, съпричастност, отговорност за собствените действия, за конструктивно мислене и нагласи сътрудничество и успех;
- ◆ възпитанието и максималното развитие и изява на личностния потенциал на детето/ученика, съобразно индивидуалните му заложби, способности,

интереси; с мотивиране да се чувства ценен и активен участник в процеса на образованието;

- ◆ прилагане на педагогически похвати за превантивна и корекционна дейност, за преодоляване на конфликтни форми на поведение, за подкрепа в преодоляването на различни личностни дефицити;
- ◆ използване на целесъобразни подходи за рефлексия чрез формиране на ценности, основаващи се на опита, на съзидателни ценности и ценности на отношенията;
- ◆ осигуряване на обективна и навременна информация за индивидуалното развитие и за постигнатите резултати от детето и ученика, и определяне на мерки за допълнителна подкрепа, консултиране и коригиране;
- ◆ владене и използване на специфични педагогически техники за диагностициране, подкрепа, консултиране и подпомагане на родители, настойници и педагогически екип;
- ◆ подбор на педагогически средства и методи по начин, осигуряващ поддържането на оптимална активност и емоционален комфорт у децата/учениците, използвайки иновационни педагогически технологии.

3. Комуникативна компетентност

След завършване на специалността студентите ще са придобили комуникативни компетентности, включващи знания, умения и отношения, свързани с:

- ◆ създаване и поддържане на ефективни и конструктивни професионални взаимоотношения с други педагогически специалисти и при работа в екип;
- ◆ приобщаване на родителите за постигането на образователните цели с оглед увеличаване на възможностите за положително въздействие върху децата и учениците и за утвърждаване авторитета на институцията;
- ◆ поддържане на сътрудничество, на устойчива връзка с всички заинтересовани страни в комуникативния процес;
- ◆ формиране на позитивна образователна среда, за атмосферата на сигурност, доверие, толерантност, сътрудничество и взаимопомощ;
- ◆ формиране и аргументиране на становища, мнения и критични бележки и гравитното им използване.

4. Административна компетентност

След завършване на специалността студентите ще са придобили административни компетентности, включващи знания, умения и отношения, свързани с:

- ◆ познаване и спазване на нормативната уредба за системата на предучилищното и училищното образование, държавните образователни стандарти, необходими за професионалното изпълнение на задълженията и отговорностите;
- ◆ ДОС за информацията и документите на институцията, реда и сроковете за приемане, създаване, водене, отчитане и унищожаването ѝ;
- ◆ законно установените норми, които имат отношение към професионалните права, задължения и трудовите правоотношения на учителя;
- ◆ познаване и прилагане на етичния кодекс за работа с деца и етичния кодекс на образователната общност; на правата на човека и детето,

- ◆ спазване на професионална етика, както и изискванията за конфиденциалност по отношение на деца и ученици;
- ◆ планирането, организацията, анализа и управлението на образователния процес, прилагайки трансфер на получените знания при вземане на самостоятелни решения в различни педагогически ситуации.

5. Лична и професионална компетентност

След завършване на специалността студентите ще притежават лични и професионални компетентности, свързани с:

- ◆ използване на своите човешки достойнства за субектно присъствие при реализиране на интеркултурно педагогическо взаимодействие; проява на самосъзнание и отговорно отношение към себе си, към децата и учениците и към дейността, която извършват; провеждане на ефективен межкултурен диалог и изграждане на определен тип култура на общуване, насочена към спазване на общочовешките ценности и етични норми, по силата на свободата и отговорността;
- ◆ демонстриране на личностна ангажираност и отговорност за опазване живота, психо-физическото състояние и здраве на децата и учениците; използване на целия си творчески потенциал в хода на педагогическата си дейност и осъзнаване на ценностния смисъл на учителската професия и личната значимост за самия него;
- ◆ притежаването на качества като достойнство, съдържаност, решителност, организираност, вежливост, нежност, приветливост, грижовност, позитивност и креативност, както и способности за критично мислене и творческо въображение, обуславящи откриването и прилагането на оригинални конструктивни и прогностични педагогически решения при реализиране на педагогическия процес в мултикултурна среда;
- ◆ нивото на професионална компетентност, позволяваща приемането и анализирането на педагогическите явления, както и разрешаването на проблеми посредством алтернативни пътища в полето на интеркултурното образование; с неговия висок социален статус и просоциално поведение към учениците; с поддържането на широка осведоменост за новостите в областта на мултикултурализма и интеркултурния релативизъм;
- ◆ развитието на способности за аналитично, конструктивно мислене и критична наблюдателност, изявяващи се в бързо ориентиране, констатиране и оценяване или отхвърляне, неприемане на готови образци като “единствен модел и истина“; проявяване на еднакво уважение и разбиране към децата и учениците с различно социално положение, етнос, религия, култура.

IV. КВАЛИФИКАЦИЯ И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ

Студентите, успешно завършили обучението по специалност „Интеркултурно образование“ с образователно-квалификационна степен „магистър“, придобиват професионална квалификация „Педагог по интеркултурно образование“.

В специалност “Интеркултурно образование” се подготвят педагози за предучилищна и училищна възраст.

Магистърът по “Интеркултурно образование” може да заема следните длъжности:

- ◆ предучилищен (детски) учител;

- ◆ начален учител;
- ◆ учител в основни и средни училища,
- ◆ учител-възпитател;
- ◆ ръководител и преподавател в центрове за личностно развитие на деца и ученици;
- ◆ консултант-експерт в институции, в които се работи с деца и ученици, в диагностични и прогностични центрове;
- ◆ консултант и ръководител на деца и ученици към институции и частни детски градини и училища.

Длъжности:

По националната класификация на длъжностите и професиите в Република България (2021 г.) длъжностите, които могат да бъдат заемани, са от следните единични групи:

2342 Учители в предучилищно възпитание и подготовка

Примерни длъжности в единичната група:

- ◆ 2342 5002 Учител, детска градина
- ◆ 2342 5010 Учител, подготвителна група

2341 Учители в начален етап на основното образование (I-IV клас)

Примерни длъжности в единичната група:

- ◆ 2341 5002 Учител, начален етап на основното образование (I-IV клас);
- ◆ 2341 5015 Учител в група за целодневна организация на учебния ден I-IV клас;

2330 Учители по общообразователна подготовка в средното образование (V-XII клас)

Примерни длъжности в единичната група:

- ◆ 2330 5019 Учител в група за целодневна организация на учебния ден V-VII клас.

Завършилият магистърска степен в специалност „Интеркултурно образование“ има възможност:

- ◆ да специализира в различни форми за следдипломна квалификация и продължаващо обучение;
- ◆ да продължи образованието си в образователна и научна степен „доктор“.

Квалификационната характеристика на специалността „*Интеркултурно образование*“ за образователно-квалификационна степен „магистър“ с професионална квалификация „Педагог по интеркултурно образование“ е основен документ, който определя разработването на учебния план и учебните програми. Тя е съобразена със Закона за висшето образование, Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ (ДВ бр. 76 от 6.08.2002 г.).

Постигнато е съответствие с Европейската квалификационна рамка, Националната квалификационна рамка и с Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България, чрез която се осигурява прилагането на Международната стандартна класификация на професиите (International Standard Classification of Occupations, 2008 (ISCO-08), Правилника за устройство и дейността на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Правилника за образователни дейности и други нормативни документи на Университета.

УЧЕБЕН ПЛАН
МАГИСТЪРСКА СПЕЦИАЛНОСТ
„ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ”

<i>Първи семестър</i>	ECTS кредити	<i>Втори семестър</i>	ECTS кредити
1. Философия на интеркултурното образование	3,0	1. Взаимодействие училище – семейство от различни етноси	3,0
2. Интеркултурно образование и изследвания	3,0	2. Образование без предразсъдъци	3,0
3. Интерактивни методи и техники за обучение в мултиетническа среда	3,0	3. Дипломиране	15,0
4. Методология и методи за интеркултурни изследвания	3,0		
5. Педагогическо общуване в интеркултурна среда	3,0		
6. Социализация на деца от различни етноси и религии	3,0		
Избираеми дисциплини (студентите избират четири дисциплини)		Избираеми дисциплини (студентите избират три дисциплини)	
1. Организация на средата за интеркултурно педагогическо взаимодействие	3,0	1. Здравно образование	3,0
2. Интеркултурно взаимодействие и религии	3,0	2. Превенция на насилието в семейството и училището	3,0
3. Законодателни основи на интеркултурното образование	3,0	3. Гражданско образование	3,0
4. Образователен театър в мултикултурна среда	3,0	4. Приложни изследвания в мултиетническа среда	3,0
5. Интеркултурни комуникации	3,0	5. Интегрирано обучение на деца със СОП	3,0
6. Социално-педагогически профил на ромското семейство	3,0	6. Словесно-изпълнителски дейности с деца в мултикултурна среда	3,0
7. Ромския фолклор в обучението по литература	3,0		
8. Социална работа с етнокултурни общности	3,0		
9. Ромска култура и идентичност	3,0		
10. Езиково обучение в мултиетническа среда	3,0		
Общо	30	Общо	30
ОБЩО ЗА 1 УЧЕБНА ГОДИНА: 60 КРЕДИТА			

АНОТАЦИИ НА УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ

ПЪРВИ УЧЕБЕН СЕМЕСТЪР ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ

1. ФИЛОСОФИЯ НА ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Силвия Кръстева, катедра „Философски и политически науки“, Философски факултет

E-mail: silvia_kristeva@swu.bg

Анотация: Курсът е предназначен за студентите от Магистърска програма „Интеркултурно образование“ и е включен в учебния план като задължителна дисциплина. По време на занятията ще се представят и дискутират основни проблеми на интеркултурните взаимодействия и студентите ще овладеят подходи за работа в мултикултурна среда.

Цел на учебния курс е да формира у студентите знания и умения за самостоятелен анализ на философските и педагогически измерения на културата и етносите. Задачите на обучението по дисциплината са свързани с овладяването от студентите на интеркултурна компетентност, която ще им позволи да работят ефективно с представители на култури, различни от тяхната

Съдържание на учебната дисциплина: Лекционният курс включва теории за различни философски гледни точки, свързани с културите и етносите. Проследява се генезиса на идеите за културата и се тематизира актуалната ситуация на мултикултурен и глобален свят. В учебното съдържание се проблематизират аспектите на етничността като основно условие за идентичност. Дискутират се различни теории за културата и етносите и се търси връзката между тях. Разглеждат се философските и психологическите аспекти на междукултурните и интеркултурните взаимодействия в контекста на различни концепции и разбираня за общото и различното между тях. Разглеждат се основни нормиращи документи, декларации, конвенции и насоки, които структурират интеркултурното образование и интеркултурната компетентност.

Упражненията целят да се обогатят познанията на студентите и да се приложи на практика наученото в рамките на лекционния курс, като те се включват в решаването на учебно-изследователски задачи.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, ролеви игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати и курсова работа, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

2. ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ И ИЗСЛЕДВАНИЯ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: проф. д-р Янка Стоименова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: yanka_st@swu.bg

Анотация: Лекционният курс включва знания за философията, предмета, целите и задачите на интеркултурното образование. Изяснява терминологичния апарат, с който си служи дисциплината. В учебното съдържание се проблематизират проблемите на межкултурното образование и педагогика. Дискутират се различни теории за културата и етносите и се търси връзката между тях. Разглеждат се психологическите аспекти на межкултурните взаимодействия. Предлага се на студентите информация за интеркултурността – същност, културни недоразумения и конфликти, фактори за ефективни межкултурни взаимодействия; модели за оценка потребностите на учениците и проблемите на различията. Упражненията целят да се приложи на практика наученото от лекционния курс, като се включват студентите в решаването на научно-изследователски задачи.

Основната цел на курса е да формира у студентите обобщени похвати за самостоятелен анализ на философските и педагогическите измерения на културата, етносите и межкултурното образование и да осигури овладяването на интеркултурни компетентности, които ще им позволят да са по-ефективни в култури, различни от тяхната собствена. Чрез учебното съдържание студентите ще се запознаят с основни проблеми на межкултурните взаимодействия и ще овладеят подходи за работа в различна интеркултурна среда.

Съдържание на учебната дисциплина: Тезаурус на основните понятия – култура, етноси, межкултурно образование и възпитание, интеркултурна педагогика, малцинства, човешка субектност, характер, ценностна ориентация, свобода, дисциплина, догма, модел на възпитание, личностна уникалност. Образователна политика и културни различия. Измерения на културата. Определения на културата. Съдържание на културата. Образователни функции на културата. Етническо съзнание и самосъзнание. Теория за предразсъдъците, расизма и дискриминацията. Отношения между културите. Межкултурност. Межкултурно взаимодействие. Етносите. Дефиниране на понятията. Теории за етничността. Държавни политики и етноси. Психологически аспекти на отношенията между културите и етносите. Проблемът за идентичността. Същност на межкултурното образование. Основни цели, задачи, съдържание на межкултурното образование. Аспекти на межкултурното образование. Учебно съдържание и принципи за подбор на учебното съдържание. Ефекти от межкултурното образование. Борба с проявите на нетолерантност и дискриминация. Межкултурно образование и миграция. Интеркултурна педагогика. Термини свързани с отношението педагогика – култура. Проблеми при конструирането на интеркултурната педагогика. Същност и задачи на интеркултурната педагогика. Документи за образованието на малцинствата.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и семинарни упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

3. ИНТЕРАКТИВНИ МЕТОДИ И ТЕХНИКИ ЗА ОБУЧЕНИЕ В МУЛТИЕТНИЧЕСКА СРЕДА

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. дн София Дерменджиева, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: sofger@swu.bg

Анотация: В лекционния курс се разглеждат същностните характеристики на интерактивните методи и спецификата им при използване в мултикултурна образователна среда. В първата част се разкриват общотеоретическите и психологическите основи, както спецификата на интерактивните методи в мултиетническа среда. Особено внимание е отделено на структурата и видовете на интерактивни методи и техники, тяхната специфика и отликите им от традиционните такива. Вторият раздел на програмата е посветена на технологиите за използване на интерактивни дейности в мултиетническа класна стая.

Всеобхватността на проблема за съвременните интерактивни методи и разкриването им като многостранно единство, разглеждано от педагогически, психологически, методически аспекти определят дисциплината като необходимост и основна за педагозите, обучаващи се в Магистърската програма “Интеркултурно образование”.

Курсът цели запознаване с особеностите на интерактивните методи, които могат да се използват в интеркултурното образование. Овладеният на теоретично равнище материал се апробира и практически, в рамките на семинарните упражнения.

Основната цел е студентите да се запознаят с особеностите на интерактивните методи, които могат да се използват в хетерогенната образователна среда. Задачите на обучението по учебната дисциплина „Интерактивни методи и техники за обучение в мултиетническа среда“: _стимулиране на педагогическата рефлексия у студентите – бъдещи учители; _изграждане на умения за разработване на интерактивен дизайн на учене в мултикултурна образователна среда; _повишаване на педагогическите компетентности за широко и многостранно възприемане на социалната ситуация, като отправна точка за приобщаване и учене в контекст.

Съдържание на учебната дисциплина: Конструктивизмът като методологическа основа на интерактивното обучение; Аргументи „за“ и „срещу“ конструктивистките методи на преподаване, Конструктивизмът в научното познание, Алтернативни концепции и концептуални рамки в научното познание, Специфика на интерактивния подход като образователна парадигма за преподаване и учене, Методи за организация на комуникацията, за генериране на идеи, за групиране и прегрупиране; Педагогическа анимация; Едютеймът в образованието; Кооперативно и експертно учене; Проблемно-ориентирано обучение; Проектно-базирано обучение; Методи на конкретната ситуация; Социално-психологически тренинг; Разработване на интерактивни дизайни. Учебната среда – сцена за учебни преживявания; Подреждане на приоритети и подбор на материали за стимулиране на ученето. Ученикът като самостоятелен и компетентен учащ се.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и семинарни упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и

след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

4. МЕТОДОЛОГИЯ И МЕТОДИ ЗА ИНТЕРКУЛТУРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: balabanova_1956@abv.bg

Анотация: Курсът е предназначен за студентите от Магистърска програма „Интеркултурно образование“ и е включен в учебния план като задължителна дисциплина. Учебният курс цели запознаване на студентите с методологията на интеркултурните изследвания, с видовете изследвания и методите на изследване, със структурата на изследователския процес. Основна задача е добиване на първоначални умения за използване на получените знания в приложен аспект. Освен това се предвижда реализиране на следните задачи:

- да се усвоят методи за изследване на мултикултурната стая, на взаимодействието в мултикултурна среда, поведението и личностните особености на деца и ученици от малцинствен произход. Изграждане у студентите на интеркултурна компетентност, умения за разработване на научно-изследователски проекти.
- овладяване на методи и техники за осъществяване на конкретни изследвания на личностни характеристики и социално поведение на носители на чужда етническа култура – ученици и родители, и комуникативна компетентност за осъществяване на межкултурен диалог.

Съдържание на учебната дисциплина:

Етапи на провеждането на интеркултурните изследвания и основни психолого-педагогически изисквания. Наблюдението като универсален метод за интеркултурни изследвания. Етнография на класната стая. Беседата-интервю и анкетата в изследователския процес. Видове въпросници. Фокус групата като метод в интеркултурните изследвания. Експериментът като изследователски метод. Социометричният метод за изследване на вътрешно- груповата сплотеност и социалния статус. Моделирането като метод на педагогическите изследвания. Видове модели. Анкетирането като метод за сравнителни межкултурни изследвания. Автобиографичният метод на Габриеле Розентал-диагностични възможности. Тестов метод. Проективни методи за интеркултурни изследвания. ‘Case- study’ в интеркултурните изследвания.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и семинарни упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, съставяне на въпросници, изработка на портфолио с диагностични материали. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

5. ПЕДАГОГИЧЕСКО ОБЩУВАНЕ В ИНТЕРКУЛТУРНА СРЕДА

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: проф. д-р Гургана Дянкова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

E-mail: diankova_g@swu.bg

Анотация: В съдържателен аспект предлаганият учебен курс изяснява и анализира особеностите на педагогическото взаимодействие в условията на интеркултурна среда. Във функционален аспект предлаганият учебен курс е насочен към практическото усвояване на специфични средства от областта на комуникативното поведение (говорна култура, словесно общуване, паралингвистична изразност) и към изграждане на умения за ефективно педагогическо взаимодействие.

В лекционния курс под акцент са поставени въпросите за интеркултурното образование, педагогическото взаимодействие и сътрудничество; възпитателните взаимоотношения като резултат и условие за ефективни педагогически взаимодействия, взаимното познание, разбиране, влияние и самопознание при общуването (вербално и невербално); качествените характеристики на интеркултурната комуникативност. В семинарните упражнения се анализират, коментират и реализират методи за практическо осъществяване на педагогически тренинг – съответно като дискуссионни (групови дискусии, анализ на ситуации и обсъждане на решения) и игрови (ролеви игри, поведенчески тренинг) методи с оглед формиране на педагогически умения за целесъобразно и ефективно поведение на учителя, практикуващ в условията на интеркултурна среда.

Основната цел на курса е запознаване на студентите с теоретичните основи, характеристики и функции на словесното общуване в педагогическата практика и формиране на умения за ориентиране в универсалната същност на етнокултурните събития, осмислянето им като духовна връзка в междуличностните отношения.

Съдържание на учебната дисциплина: Учебният курс обединява следните три тематични модула: Значение на образователното взаимодействие, засягащо две или повече култури; Специфика на педагогическата интеракция в интеркултурна среда и Педагогическо общуване и интеркултурна компетентност на учителя.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и семинарни упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, симулативни игри. Определени са точни критерии за подготовка и реализация на комуникативни задачи, за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

6. СОЦИАЛИЗАЦИЯ НА ДЕЦА ОТ РАЗЛИЧНИ ЕТНОСИ И РЕЛИГИИ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. дн София Дерменджиева, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: sofger@swu.bg

Анотация: Социализацията на деца от различни етноси и религии и проблема за социалното им развитие се нуждаят от нови идеи и модели на педагогическо взаимодействие, от специфични педагогически условия за достигане до оптималното индивидуално равнище на общо развитие. В курса от лекции се представят проблеми, насочени към спецификата в процеса на социализация на децата от различни етноси, както и към движещите сили, предпоставки и динамиката на този аспект, разбираана като съществена част от взаимодействието с него.

Целта на обучението по предложената учебна дисциплина е насочена към осмисляне, разбиране и усвояване от студента – магистър на специфични познания за процесите, свързани със социализацията на деца от различни етноси и религии, както и към овладяване на иновационни модели за взаимодействия, стимулиращи тези процеси и подпомагащи социалната ориентация и адаптация на всяко дете с различен социален статус и етническа култура.

Съдържание на учебната дисциплина: Учебното съдържание е фокусирано върху теми като: исторически обзор и съвременни постановки на проблема за социализацията на деца от различни етноси и религии; педагогическата теория и практика и социализацията на деца от различни етноси и религии – роля, условия и стимулиращи фактори; етапи, възрастова и индивидуална определеност и индикатори за равнище на социализация на деца от различни етноси и религии; социална недостатъчност и социална компетентност за детето от различен етнос и религия; динамика на процеса на социализация на деца от различни етноси и религии; методология и методи за изследвания върху проблемите на социализацията на деца от различни етноси и религии. показатели и критерии за анализ върху резултатите от изследвания. детското общество и детската група – условие и предпоставки за активна и актуална социализация на деца от различни етноси и религии.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и семинарни упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ

1. ОРГАНИЗАЦИЯ НА СРЕДАТА ЗА ИНТЕРКУЛТУРНО ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: проф. д-р Янка Стоименова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: yanka_st@swu.bg

Анотация: Курсът е предназначен за студентите от Магистърска програма „Интеркултурно образование“ и е включен в учебния план като избираема дисциплина. В него се разкриват общетеоретическите и психологическите основи на организацията на мултиетническата педагогическа среда. Особено внимание е отделено на нейната структура, видовете и отражението ѝ върху процеса на обучение на деца и ученици от различен етнически произход.

Цел на учебния курс е да формира у студентите умения за анализ на психолого-педагогическата литература по проблемите на дизайна на учебната среда, както и умения за творческо прилагане на получените знания при оформянето и обогатяването на средата за учене от ученици от различен етнически произход.

Задачите на обучението по дисциплината са свързани с усвояване на умения от студентите за организиране и използване на учебната среда за стимулиране на учениковата активност; усвояване на умения за подреждане на центрове за дейност и подбор на материалите в тях; изграждане на отношение към естетиката на материалната среда; осмисляне и решаване на конкретни практически задачи в подреждане на кътове за дейност.

Съдържание на учебната дисциплина: Основни принципи за организация на предметната среда в класната стая на първи-четвърти клас. Стимулиране на детското развитие чрез максимално съобразяване с детските интереси и потребности. Класната стая като лаборатория и място за игра и учене. Обогатяване на материалната среда за осъществяване на пълноценно педагогическо взаимодействие. Организация и използване на средата за стимулиране активността на учениците. Организиране на подходяща среда за учене чрез игра. Характеристика на централите за дейност в първи-четвърти клас. Практически занимания с различни видове материали. Разработване на варианти за подреждане на центрове за дейности и работа в малки групи. Разработване на дизайни на учебна среда, като условие за учене чрез игра и преживяване. Подреждане на центрове и подбор на материали за стимулиране на ученето.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

2. ИНТЕРКУЛТУРНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ И РЕЛИГИИ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: гл. ас. д-р Мирела Кючукова, катедра „Социална педагогика“

E-mail: m.kychukova@swu.bg

Анотация: Курсът е предназначен за студентите от Магистърска програма „Интеркултурно образование“ и е включен в учебния план като избираема дисциплина. В контекста на глобализация и мултикултурност, в европейските общества се търси ролята на религиите в полза на интеркултурната комуникация.

Цел на учебния курс е да цели да изясни ролята на религиите в процеса на интеркултурното взаимодействие, характеризиращ се с динамика, многообразие, преодоляване на стереотипи, съхранение на собствената религиозна традиция и

търсене на диалог. Дисциплината насърчава изучаване на религията в различните и измерения в контекста на гражданския диалог и дискусия, но и на личностното развитие и формиране на холистичен светоглед.

Основни задачи: усвояване на умения за анализиране на проблемите, свързани с ролята на религиите за интеркултурното взаимодействие; осмисляне на важноста на религията за формиране на светогледа, културата и носител на нравствени ценности; изграждане на интеркултурна компетентност и умения за осъществяване на диалог в мултикултурна среда, овладяване на модели на активно интеркултурно взаимодействие на база религиозно обучение.

Съдържание на учебната дисциплина: Интеркултурно взаимодействие и религия – основни понятия. Принципи на взаимодействие. Модели на интеркултурно взаимодействие. Фактори влияещи на интеркултурното взаимодействие. Класификация на религиите. Философски и културологични аспекти, Роля на религията в постмодерното общество, Комуникационна функция на религията. Религия и култура. Влияние на религиозните ценности върху интеркултурното взаимодействие. Роля на религиите за формиране на мирогледа и приемането на „другия“. Религиозен плурализъм – търсене на диалог. Религиозен фундаментализъм. Интеркултурно и религиозно образование. Насърчаване на интеркултурното взаимодействие чрез религиозно образование. Интеркултурно образование и нови педагогички на религиозното образование. Роля на интеркултурната компетентност за изграждане на и интеркултурен и религиозен диалог. Религия и социална дейност.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предават, чрез стимулиране на активна дискусия, изпълнение на задачи – индивидуално и в групи, насочване към проучване на примери и образци, провеждане на сравнителен анализ, мултимедийно презентирание на реализирани модели на взаимодействие, разглеждане на казуси и ситуации, насърчаване към изразяване на собствено аргументирано мнение, ролеви игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

3. ЗАКОНОДАТЕЛНИ ОСНОВИ НА ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Блага Джорова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: blagadzhorova@swu.bg

Анотация: Курсът е предназначен за студентите от магистърска програма „Интеркултурно образование“ и е включен в учебния план като избираема дисциплина. Съдържанието на дисциплината е насочено към запознаване на студентите със законодателството и политиката касещи етническите и религиозните малцинства в България. Прави се историческа ретроспекция и се анализира образователната политика по отношение на малцинствата в държавата. Изясняват се законодателните основания за формирането на Национален съвет по етническите и демографски проблеми, както и дейностите и активностите му по отношение образователната интеграция. Очакван резултат е интеркултурна компетентност на студентите част от

която е и познаване на законодателството, свързано с рзличните култури, етническите и малцинствени групи. Цели се овладяване от студентите на модели и стратегии за съжителство с представители на различни култури, етноси и религии, както и познаването на законодателството, институциите и организациите занимаващи се с проблемите на етническите и малцинствени групи. Задачите на обучението са свързани със систематизиране знанията на студента относно правата на човека и интеркултурното образование; усвояване на умения за адаптиране на комуникацията според нуждите на ситуацията и за участие в дебати и разрешаване на казуси посредством позоваване на нормативни текстове; развитие на гражданската компетентност, която предполага активно взаимодействие в и с общността, познаването на ценностната система и моралните устои на обществото и др.

Съдържание на учебната дисциплина: Законодателството и политиката към етническите и религиозните малцинства в България – минало и настояще. Правителствена програма за интеграция на малцинствата. Закон за защита срещу дискриминация. Рамкова програма за равнопранно интегриране на ромите в българското общество. План за действие за изпълнение на Рамковата програма. Стратегия за образователна интеграция на децата и младежите от етническите малцинства. Рамкова конвенция за защита на националните малцинства.

Технология на обучението: Обучението включва аудиторна и извънаудиторна заетост на студента, а планираните за аудиторната заетост организационни форми са лекции и практически упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи – казуси, дискусии, дебати, ролеви игри. Изучаването на учебната дисциплина е свързано с активното участие на студентите в интерпретацията и обсъждането на проблемите от лекционния курс; позоваване на нормативни източници при разрешаването на казуси; цялостно разработване на поставен от преподавателя или избран от студента проблем/тема и др. Предвиждат се индивидуални и групови консултации във връзка с уточняване изпълнението на задачите предвидени за текущ контрол.

4. ОБРАЗОВАТЕЛЕН ТЕАТЪР В МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: проф. д-р Гергана Дянкова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: diankova_g@swu.bg

Анотация: Учебният курс изяснява и анализира особеностите в приложението на образователния театър като педагогическа технология и провокиране участието и активността на обучаваните в разнообразни дейности, оптимизиращи педагогическите им умения за стимулиране на специфичните им способности и за постигане на емоционален комфорт и ефективност в обучението им.

Във функционален аспект учебният курс се опира на два обучителни механизма: - на емпирично ниво – предполага овладяване само на външна предметна дейност – студентите определят способности за действие на основата на практическата логика (първо действат, после анализират);

- на съзнателно ниво – предполага превръщането на външната предметна дейност в собствена субектна, която намира израз в осмисляне на целите, моделиране на очаквани резултати и предполагаеми действия и съответното им обезпечаване.

Основната цел на курса е запознаване на студентите с теоретичните основи, характеристики и функции на образователния театър и практическо усвояване на умения за приложението с надарени деца и ученици в мултикултурна среда с оглед защитено и същевременно автентично експериментирание на нови поведенчески модели.

Съдържание на учебната дисциплина: Глобализацията и необходимостта от промяна. Проактивна образователна среда за стимулиране на познавателната активност. Диадата “театър – образование” в контекста на проактивната образователна среда. Играта на роли – същност и специфика. Първи приложения на ролеви игри в училище. Специфични методи в прилагането на ролеви игри в образованието. Техники за адаптиране на ролеви игри и етапи на провеждане в образователна среда. Пъзелът на отношенията „училище - ученик“ – приобщаващи игри за ученици в мултикултурна класна стая. Театърът – универсална историческа и възпитателна необходимост за човешката култура. Театралното изкуство като познание от особен и специфичен тип. Театрално-педагогическата система на К. С. Станиславски. Образователен театър – исторически аспекти. Разпространение на образователния театър в чужбина и в България – сравнителен анализ. Обучение чрез преживяване. Преживяванията като код на социализацията. Образователният театър като лаборатория за преживяване. Специфика на образователния театър и психосоциалната подкрепа на детето/ученика в хетерогенна класна стая. Основни структурни компоненти на образователния театър в мултикултурна среда. Функции на образователния театър. Технологични стъпки в организацията на образователен театър. Изграждане на образователен спектакъл. Изследване на проблемни сфери чрез образователния театър. Театър и учене през целия живот. Образователният театър в работата с маргинализирани групи.

Технология на обучението: Основна форма на организация и осъществяване на учебния процес по дисциплината са лекциите и практическите упражнения. Лекциите са в интерактивна и консултативна форма за начално навлизане в проблематиката на учебната дисциплина. По време на практическите упражнения се отделя време и за решаване на задачи/казуси, дискутиране върху представени в лекциите проблеми, провеждане на дебати, както и обсъждане на материали подготвени от студентите в извънаудиторната заетост. Учебното съдържание се представя чрез презентации и използването на интерактивни методи като: мозъчна атака, етюдни интерпретации, ролеви игри, дискусии и др. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

5. ИНТЕРКУЛТУРНИ КОМУНИКАЦИИ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Петър Воденичаров, катедра „Славистика и балканистика“, Филологически факултет

E-mail: petar@swu.bg

Анотация: Курсът представя основните теории и подходи към межкултурната комуникация. Като интердисциплинарна научна област основните

проблеми са разгледани в светлината на интерактивната социолингвистика, социалната антропология, етнометодологията. Понятието култура включва не само елитната художествена култура, но и ежедневната национална култура и ценности /манталитет/. Специално внимание е отделено и на субкултурните общности и култури – полови, възрастови, религиозни. В глобализирания свят интеркултурната компетентност е необходима за преодоляване на етнически стереотипи, предразсъдъци към маргинализирани групи, прояви на расизъм и ксенофобия.

Съдържание на учебната дисциплина: Разглеждат се връзките между езика и съзнанието, мисленето, националната и социална култура. Представени са 6 универсални категории на класификацията на културите на Х. Хофстеде и тяхното приложение и развитие от М. Минков. В контекста на културните универсалии са открити в сравнителен план особеностите на българската културна идентичност. Очертана е динамика на културата – устойчивост и културна дифузия, фактори за заемането на културни продукти, проблеми на билингвизма. Проблемите на инкултурацията и акултурация, културните недоразумения и конфликти са интерпретирани в светлината на глобализираното мултикултурно общество, зачитащо основните човешки права.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предават, чрез стимулиране на активна дискусия, изпълнение на задачи – индивидуално и в групи, насочване към проучване на примери и образци, провеждане на сравнителен анализ, мултимедийно презентирание на реализирани модели на взаимодействие, разглеждане на казуси и ситуации, насърчаване към изразяване на собствено аргументирано мнение, ролеви игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

6. СОЦИАЛНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРОФИЛ НА РОМСКОТО СЕМЕЙСТВО

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. дн София Дерменджиева, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: sofger@swu.bg

Анотация: Лекционният курс в дисциплината „Социално-педагогически профил на ромското семейство” е предназначен за студентите от магистърска програма “Интеркултурно образование” и има за цел запознаване на студентите със социокултурни и социално-педагогически проблеми, възникващи при изграждането на ромското семейство и възпитанието на подрастващите в него. Систематично усвоените от студентите знания позволяват рефлексия върху ромското семейство, разбиране на неговото изграждане и идентифициране на специфичните му особености, което позволява ефективно взаимодействие в образователната среда. Задачите са насочени към овладяване на иновационни модели за взаимодействия с родителите от ромското малцинство, стимулиращи образователната интеграция и подпомагащи социалната ориентация и адаптация на всяко дете от ромски произход.

Съдържание на учебната дисциплина: Структурация на семейството. Видове ромски семейства и механизми на структурация на семейството. Особенности на структурацията на ромски семейства. Функционални проявления на ромското семейство. Репродуктивна функция. Сексуална функция. Икономическа функция. Социализираща функция. Ромското семейство и изграждане на идентичността. Идентичност: същност и измерения. Механизми на формиране на идентичността. Особенности на формирането на идентичността в ромското семейство. Педагогически ценности и цели в ромското семейство. Отношението ценности-педагогически цели. Ценностни нагласи в ромското семейство. Съдържание и насоченост на целите на възпитание. Методи и средства на възпитание в ромското семейство. Същност на методите на възпитание. Видове. Значение. Избор на методи на възпитание в ромското семейство. Педагогическа функция на възрастното поколение в семейството. Поколения в семейството и отношения между тях. Поколенията в ромското семейство. Възрастните в ролята на педагози в ромското семейство. Образователни нагласи в ромското семейство. Същност и функции на образованието. Отношение към образованието в ромското семейство. Образованието и социална реализация на ромите. Ромското семейство и отклоняващо се поведение на подрастващите. Девиантно и делинквентно поведение: същност, проявления, фактори. Отношение в семейството към девиантното поведение. Възможности на ромското семейство за превъзпитание. Социалнопедагогическа работа с ромското семейство. Стратегии на семейните взаимоотношения в ромската общност. Конфликтите в семейството и стратегии за разрешаването им.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

7. РОМСКИЯТ ФОЛКЛОР В ОБУЧЕНИЕТО ПО ЛИТЕРАТУРА

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Илия Недин, катедра „Литература и етнология“, Филологически факултет.

E-mail: i_nedin@hotmail.com

Анотация: Учебната дисциплина е предназначена за студентите от Магистърска програма „Интеркултурно образование“. Обучението по учебната дисциплина се опира на придобитите знания по фолклор и литература за деца, психология и дидактика. Основна цел на обучението е придобиване на теоретични знания и практически умения за работа със словесни фолклорни произведения (в т.ч. и произведения от ромския фолклор) в часовете по литература. За постигане на тази цел чрез лекции и практически упражнения се решават следните по-важни задачи: овладяване на знания за целите и съдържанието на литературното обучение на учениците, за същността на литературните и социокултурните компетентности и взаимовръзката между тях; овладяване на знания за типологията и стилистичните особености на словесното фолклорно творчество, за детското художествено възприемане и особеностите при

възприемането на фолклорни словесни произведения, за ромското литературно фолклорно наследство; формиране на умения за работа с фолклорни произведения в литературното обучение; формиране на чувствителност към етнокултурното разнообразие.

Съдържание на учебната дисциплина: Цели и съдържание на литературното обучение на учениците. Литературните компетентности като очаквани резултати от обучението. Социокултурните компетентности като предметни компетентности в литературното обучение в началните класове. Фолклорните текстове като средство за формиране и развитие на социокултурни компетентности. Същност и значение на фолклора. Фолклорни жанрове. Словесните фолклорни произведения – типология и стилистични особености. Специфика на детското художествено възприемане. Особенности при възприемането на словесни фолклорни произведения. Ценностна ориентация на мотивите във фолклорните произведения. Работа с фолклорния текст в урока по литература. Специфика на работата с автентични и с авторизирани ромски приказки.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

8. СОЦИАЛНА РАБОТА С ЕТНОКУЛТУРНИ ОБЩНОСТИ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: гл. ас. д-р Мирела Кючукова, катедра „Социална педагогика”

E-mail: m.kyuchukova@swu.bg

Анотация: Курсът по учебната дисциплина формира теоретичните основания и специфичните изисквания на социалната работа с представители на етнокултурни малцинствени общности. Целта на лекционния курс е да осигури на студентите специфична подготовка, включваща преди всичко овладяване на основни познания за социо-културните характеристики на етническите общности на територията на страната, методите и формите за социална работа с тях, както и въвеждане в концепциите за културната компетентност и антидискриминационната и антипотискаща социална работа. Преподаването е с фокус върху съвременните научни изследвания в тази област и цели да формира познание чрез критична рефлексия и саморефлексия.

Съдържание на учебната дисциплина: Основни понятия в социалната работа с етнокултурни общности; Антидискриминационна и антипотискаща социална работа; Социодемографски и етнокултурни характеристики на ромите в България: демографска структура, социален статус, културна идентичност; Социализация / инкултурация на ромското дете: специфика и насоки за ефективна практика; Специфика на бежанците и мигрантите в България: нормативна и институционална рамка; Работа по случай с бежанци и търсещи закрила; Работа в мултидисциплинарен екип; Специфика на работата с непридружени малолетни и непълнолетни деца; Основни форми и методи на

социална работа с етнокултурни общности; Роля на социалния работник в процесите на социално приобщаване на етнокултурни общности.

Технология на обучението: Лекционният курс се провежда с помощта на съвременни методи за преподаване и учене, като мултимедийни презентации, видеофилми, ролеви игри, разработка на казуси, студентски дебати и пр. Практическите упражнения целят да разширят и обогатят знанията на студентите чрез самостоятелно проучване на литературни източници, решаване на казуси, трениране на умения за работа с представители на етнически малцинствени общности. Формите на оценка са текущ контрол и изпити. Изпитът по дисциплината “Социална работа с етнокултурни общности” се провежда в писмена форма. По време на обучението студентите имат две писмени контролни работи като основна част от текущия контрол.

9. РОМСКА КУЛТУРА И ИДЕНТИЧНОСТ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: гл. ас. д-р Мирела Кючукова, катедра „Социална педагогика”

E-mail: m.kychukova@swu.bg

Анотация: Предложеният като избираема дисциплина курс „Ромската култура и идентичност“ е опит за търсене на нови устойчиви форми на развитие у студентите на интеркултурна сензитивност и компетентност и усвояване на нови стратегии за работа в условията на социокултурното разнообразие в българските и европейските училище. Той е началото на овладяване на една нова педагогика на различията, така необходима на бъдещите специалисти. Цел на учебния курс е да запознае студентите магистри с културата на ромите, да провокира у тях по-голяма чувствителност и толерантност към проблемите на ромската общност и да формира умения за работа с нея, същевременно да предизвика преживявания, отношение и разбиране, чрез запознаване и изследване на “другата” култура, човешки светове и нагласи.

Основни задачи: Да се стимулира учебно-изследователската дейност на студентите по отношение на проблематиката на курса. Да се усвоят понятийния апарат свързан с проблематиката на ромската култура и да се създаде реална възможност студентите критично и творчески да я интерпретират и аргументирано използват. Придобиване на знания за ромската култура и идентичност. Да се придобият умения за съотнасяне на теоретичните концепции с езика и проблемите при работа с деца от малцинствата. Да се мотивира критично отношение към педагогическата работа в различна етнокултурна среда. Поддържане на интеркултурни връзки и диалог с носители на ромска идентичност.

Съдържание на учебната дисциплина: Ромска култура и идентичност. Кратка история на ромите в България. Пространство и ромски групи в България. Етнокултурна характеристика на ромите в България. Всекидневие и празници. Ромска култура или културна идентичност. Форми на самоуправление и самоорганизация на ромите в България. Род-група-семејство. Традиционни занаяти и поминък. Религиозни и семейни обичаи и празници.

Технология на обучението: В курса освен лекционната част, която е оформена като мултимедийни презентации силно се застъпва визуализацията. Обучението се онагледява с подходящи аудио и видео материали. В хода на обучението активно се използва дискусиата, разглеждане и създаване на казуси, насърчаване към критично

мислене, изразяване и отстояване на собствено аргументирано мнение, ролеви игри и др. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

10. ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ В УСЛОВИЯТА НА МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: balabanova_1956@abv.bg

Анотация: Предложеният като избираема дисциплина курс е опит за търсене на нови устойчиви форми на развитие у студентите-бъдещи магистри на интеркултурна компетентност и усвояване на нови стратегии за работа по овладяване на български език (втори език) от деца-билингви. Той е началото на овладяване на една нова педагогика на различията, така необходима на бъдещите кадри, работещи в условията на мултикултурна педагогическа среда.

Целите и задачите на преподаването на дисциплината са: студентите да получат научни знания за процеса на развитие на речта и речевото общуване у децата от 3-11 год. в условията на билингвална среда; да се формира разбиране на лингводидактическите и психофизиологичните основи на обучението по български език; усвояване на обобщени представи за построяване на педагогическия процес по овладяване на български език (втори език) от билингвите, а също знания за конкретни способности за речевото развитие на децата и умения да ги прилагат в изменящи се условия.

Съдържание на учебната дисциплина: Съвременни подходи за формиране на комуникативна компетентност. Система от упражнения за развитие на комуникативно речевите и лингвистичните умения на учениците. Педагогическа технология за овладяване на говорна култура в детска градина и правоговорни норми в началното училище. Специфични особености и проблеми при подготовката за четене и писане в условията на билингвизъм. Подготовка за ограмотяване в условия на детската градина и първи клас: в условия на българо - ромски билингвизъм, в условия на българо – турски билингвизъм. Морфологични и синтактични грешки в речта на децата от ромски произход (на бежанци). Задачи на работа за преодоляването им. Овладяване на граматически категории при формирането на начален билингвизъм в предучилищна възраст и начална училищна възраст.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

**1. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ УЧИЛИЩЕ-СЕМЕЙСТВО
ОТ РАЗЛИЧНИ ЕТНОСИ****ECTS кредити:** 3,0**Седмичен хорариум:** 2л+1су+0пу**Форма на проверка на знанията:** изпит**Вид на изпита:** писмен**Методическо ръководство:** Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика**Лектор:** доц. дн София Дерменджиева, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”E-mail: sofger@swu.bg

Анотация: Постиженията на всяка една социална система се отнасят до възможностите за приспособяване към определени промени в околната среда, които тя предоставя на своите членове. Образователната и семейната система се променят и от своя страна са потопени в нов динамичен социално-икономически контекст. В променения си вид и в новите условия тези социални институции трябва да намерят общ език и механизми за ефективно взаимодействие, в името на общия интерес – подготовка на отговорни и пълноценни личности, способни да участват в демократичното общество. Настоящата учебна дисциплина фокусира вниманието върху необходимостта от промяна в интеракцията между семейството и образователните институции и подпомага изграждането на професионална компетентност, адекватна нагласа и личностна готовност на педагозите за справяне с многообразните професионални задачи в интеркултурна среда. Целта на обучението по предложената учебна дисциплина е насочена към осмисляне и разбиране, че истинското партньорство е основано на взаимно доверие, общи цели и двупосочна комуникация. То се определя като взаимна връзка и преговорен процес, които изискват и се нуждаят от време. Основният дискурс е насочен към дебатването на въпросите за равнопоставеността и реципрочността в отношенията между семейството и училището. Анализират се модели, подходи и стратегии за взаимодействия между родителите и учителите като целта е студентите да припознаят тези, които са ефективни и не водят до загуба на професионален контрол.

Съдържание на учебната дисциплина: Диференциален анализ на брака като институция и семейството като система. Роля и потребности на родителя. Комуникация между родители и деца в контекста на фамилната етнопедagogика. Културни особености при семействата от различни етноси. Статус на отношенията училище-семейство в мултикултурна среда: проблеми, свързани с родителската общност, проблеми, свързани с учителската общност. Образователната интеграция на етническите малцинства – състояние, тенденции, затруднения, решения. Училищно съветване и консултиране на деца и родители от малцинствени групи. Концептуални рамки за партньорството „училище-семейство” в мултикултурна среда. Модел за „припокриващите сфери” на Джойс Епщайн. Модел на родителско участие на Хувър-Демпси и Сандлър. Модел за даване на възможности и правомощия на семейството на Дънст и Бушар. Модел на партньорство на Шеридан и Кратохвил.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и семинарни упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени

са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

2. ОБРАЗОВАНИЕ БЕЗ ПРЕДРАЗСЪДЪЦИ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+1су+0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Емилия Божкова, катедра „Социална педагогика”

E-mail: em_bojkova@swu.bg

Анотация: Обучението по дисциплината “Образование без предразсъдъци” се базира върху интерпретиране на теории, образователни практики и актуални методически проблеми, свързани с преодоляването на негативното влияние на отрицателните стереотипи, предубеждения и предразсъдъци. Предоставя се съвременен тълкуване на теориите за динамичното социално-икономическо, културно, расово, етническо, възрастово, професионално, полово, религиозно и пр. многообразие, за външното и вътрешно потисничество, за конструктивното слушане и диалога, поведенческата рефлексия и пр. Акцентува се върху проблемни педагогически въпроси, свързани с адаптирането на популярни методики спрямо целевите групи за обучение и/или целите му. Характерна особеност на курса е, че организацията и провеждането му са пряко съотнесими към наименованието на курса. Студентите влизат в ролята както на обучавани, така и на обучавачи и самообучавачи се. Обучението по дисциплината цели да разшири и задълбочи психолого-педагогическата, общопедагогическа и частно-педагогическа компетентност на студентите. Ориентирано е към развитието на основни конкретно-професионални умения за организация и осъществяване на интерактивна обучавача практика в среда на мултикултурност. Конкретните задачи са свързани с това студентите да разбират връзката между отрицателните стереотипи, предубеждения и предразсъдъци; да откриват видовете предразсъдъци и причините за възникването им; да разработват методически схеми за работа с хора с различен мултикултурен статус.

Съдържание на учебната дисциплина: Същност, характеристика и параметри на учебната дисциплина. Основни термини. Компоненти, видове и функции на предразсъдъците и стереотипите. Цикъл на обучение и кръгове на разбиране на различността. Подготовка и създаване на нагласа за възприемане. Теоретични аспекти. Динамика на групата. Обучаващи взаимодействия. Идентифициране на проблема. Области на човешко действие. Теории за потисничеството. Осмисляне на проблема. Функции на личното пространство. Изграждане на ангажирано поведение за постигане на социална справедливост. Межкултурна чувствителност. Рефлексия. Оценяване на личните и груповите постижения. Стратегии, проблеми и етапи за изграждане на съюзници в мултикултурен контекст. Образователни аспекти на конструктивното слушане и диалога. Характеристика на тренинг-формите на обучение. Предимства и ограничения. Дизайн на учебна програма, свързана с мултикултурна проблематика. Количествени и качествени параметри. Варианти и акценти.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и семинарни упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и

след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ

1. ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Екатерина Митова, катедра „Логопедия“, Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“

E-mail: ekaterina@swu.bg

Анотация: Предложеният като избираема дисциплина курс е насочен към у студентите в магистърската програма по „Интеркултурно образование“ ценностно ориентирана субективна здравна култура, да формира съзнание за тяхната лична и обществена отговорност към здравето, да развива у тях потребност от здравословен начин на живот и утвърждаване на съответно здравно поведение, което те да могат да предадат на своите ученици от различни възрастови групи. Проблемът за здравно образование и възпитание на учениците е граничен медико-социален, психолого-педагогически, нравствено-етичен проблем, поради факта, че засяга въпроси, свързани с опазване здравето на подрастващите, с формиране на нов тип поведение и междуличностни отношения, засяга отношенията между възрастни и деца, ролята на родителите, педагозите, различните институции, обществото, самостоятелността на децата и др.

Съдържание на учебната дисциплина: Физическо развитие и дееспособност. Психично здраве и личностно развитие. Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции. Превенция на употребата на психоактивни вещества. Храненето и нашето здраве. Промоция на здравето и здравно възпитание - същност и развитие..

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

2. ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО В СЕМЕЙСТВОТО И УЧИЛИЩЕТО

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Мариана Балабанова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“

E-mail: balabanova_1956@abv.bg

Анотация: Курсът е предназначен за студентите от Магистърска програма „Интеркултурно образование“ и е включен в учебния план като избираема дисциплина. Учебната програма предвижда въвеждане в тематиката на деструктивното и агресивното поведение на децата и учениците в мултикултурна среда и усвояване на определени стратегии за профилактика и корекция чрез адекватни педагогически и психотерапевтични методи. Основна цел е студентите да се ориентират във факторите и детерминантите за агресивно поведение, в тяхната същност и специфика с оглед възрастта. Важна задача е те да овладеят методи и техники за диагностициране на насилието и за модифициране на агресивните предиспозиции и форми на поведение. Очаквани резултати: Овладеяване на стратегии за анализ и оценка на факторите за агресивно поведение в семейството и училището и техники за превенция и корекция на агресивно поведение на децата.

Съдържание на учебната дисциплина: Деструктивно поведение и агресивни актове в предучилищна и начална училищна възраст: същност, причини, симптоми, класификация. Програми за контрол и превенция на гнева и агресията в предучилищна и начална училищна възраст. Правата на детето и социума – конфликтологически аспект. Етнически конфликти. Формиране на навици у децата за ефективно поведение в конфликтна ситуация и конструктивно разрешаване на конфликти. Етапи на овладяване на медиаторска функция. Игрови техники и интегрални технологии за превенция и корекция на насилието и агресивното поведение в семейството и училището. Детето-виктим. Педагогическо взаимодействие с малтретирани деца.

Технология на обучението: Обучението включва лекционен курс и приложни форми (тренинги, казуси, ситуационни игри). Лекционният курс осигурява овладяване на знания и умения за позитивно общуване, комуникация и психо-консултативно взаимодействие в сферата на възпитателния процес. Основно значение в практическите занимания, провеждани в тренингова форма, се отдава на усвояването на психотерапевтични похвати и техники за превантивна, консултативна и корекционна дейност, както и на техники за преодоляване на конфликтните и агресивните форми на поведение. Определени са точни критерии за разработване на казуси и реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

3. ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: доц. д-р Петър Воденичаров, катедра „Славистика и балканистика“, Филологически факултет

E-mail: petar@swu.bg

Анотация: Концепцията на учебната дисциплина има водещата идея да създаде кохерентност между общоакадемичните и общопедагогическите компетентности на студентите и практикоприложните, конкретно-методически, произтичащи от обучението им по учебната дисциплина. Учебната дисциплина цели да формира у студентите професионално педагогическите умения, свързани с характеристиките, функциите и съдържанието на гражданското образование. Задачите на курса са свързани с ефективната теоретическа и практическа подготовка на студентите за педагогическа работа във формална и неформална образователна среда, както и да им

предостави възможност за добият експертност за планиране, организиране и реализиране за работа с деца и ученици в класни, извънкласни и извънучилищни инициативи и програми на гражданското образование. Акцентът се поставя и върху овладяването на ефективни подходи за работа с родители и общественост; менажиране на общественополезни дейности, както и такива свързани с актуални проблеми на отделни общности и ангажиране на социално-педагогическата среда.

Съдържанието на учебната дисциплина е изведено, съобразявайки се с постановката за ключовата роля на гражданското образование за социализацията и формирането на отговорно гражданство у учениците. Тематиката на курса се съобразява и релевантно отразява следното:

първо: онтодидактическите и целевите параметри на областите на компетентности, заложен в ДОС за гражданско образование;

второ: етапите и степените на локализация на гражданското образование в предучилищната и училищна образователна система;

трето: начините и формите на организация на учебния процес, които са приоритетни и дидактически удачни за гражданско образование, а именно - интегрирано, самостоятелно и профилирано обучение по гражданско образование.

Технология на обучението: Методиката поставя специален акцент върху груповата и екипната организация на обучението по гражданско образование, върху интерактивните педагогически подходи и методи, подпомагащи формирането на гражданска култура у учениците и социалните инициативи, свързани с това.

4. ПРИЛОЖНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ В МУЛТИЕТНИЧЕСКА СРЕДА

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: проф. д-р Янка Стоименова, катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: yanka_st@swu.bg

Анотация: Курсът е предназначен за студентите от Магистърска програма Интеркултурно образование, включена в учебния план като избираема дисциплина. В него се разкриват общотеоретическите и психологическите основи на приложните педагогически изследвания и тяхната специфика при работа в мултиетническа среда. Особено внимание е отделено на структурата на приложното изследване, неговата специфика и разликите с традиционното изследване. Изясняват се технологиите за извършване на приложни изследвания в детската градина и началното училище с деца от различен етничен произход. Всеобхватността на проблема за съвременните приложни изследвания и разкриването му като многостранно единство, разглеждано от педагогически, психологически, методически аспекти определят дисциплината като необходимост и основна литература за педагозите, обучаващи се в специалността.

Цел на учебния курс е студентите да овладеят умения за конкретна изследователска дейност. Задачите на обучението са:

- стимулиране на учебно-изследователската дейност на студентите;
- изграждане на умения за откриване, диагностика и планиране на изследването на конкретен педагогически проблем;
- достигане до верни педагогически решения, като продукт на личния изследователски опит;

- усвояване на умения за широко и многостранно възприемане на социалната ситуация, както и различните инструменти за анализ.

Съдържание на учебната дисциплина: Приложни изследвания. Видове и характеристика. Типове научни изследвания в областта на образованието. Теми за изучаване на детето и ученика от началното училище. Ресурси и ограничения. Етични въпроси в приложните изследвания. Аспекти на приложните изследвания. Определяне на темата. Формулиране на въпросите. Редактиране на изследователския въпрос. Усвояване на ресурсите и откриване на ограниченията. Планиране на приложните изследвания. Дефиниране на проблема и изготвяне плана на изследването. Тема, изследвани въпроси, концепции, методи, източници и подход при анализа. Пътища за избор на план на приложното педагогическо изследване. Съставяне на общ план. Съответствие на плана с целта. Програма, оценка, план. Етапи в приложните изследвания. Критерии за избор на методи за оценка. Насоки на качествените изследвания.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, делови игри. Определени са точни критерии за разработване на реферати, които се представят в определен срок и след проверка се дискутира по тях. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.

5. ИНТЕГРИРАНО ОБУЧЕНИЕ НА ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: проф. д-р Пелагия Терзийска, Катедра „Управление на образованието и специална педагогика“

E-mail: pelagia.terziyska@swu.bg

Анотация: Обучението по учебната дисциплина “Интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности” предполага изучаването на редица важни проблеми на интегрираното и включващо обучение на деца със специални образователни потребности.

Съдържание на учебната дисциплина: Значимо място се отделя на теоретично съдържателния анализ на редица основни понятия. Разглеждат се основните форми на интегрирано и интегративно обучение и образование на децата с аномалии в развитието; различни модели на това обучение, доказали своята ефективност в държавите, натрупали вече опит; основните предпоставки за създаването на система за интегрирано обучение; ролята и значимостта на специалното училище в интеграционния процес. Учебната дисциплина има за цел да даде на студентите основни знания по проблемите, свързани с интеграцията и социалната адаптация на децата със специални образователни потребности; да ги запознае с основни международни документи, третиращи тези въпроси; с нормативната основа на интегрираното обучение у нас; с методиката на интегрираното обучение в условията на специалните и масовите учебно-възпитателни заведения за деца с образователни потребности.

Технология на обучението: Обучението по дисциплината включва лекции и практически упражнения. Знанията се предлагат в система, като се използват интерактивни методи на обучение – казуси, дискусии, дебати, През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на курсови работи (К), и/или на реферати (R), и/или чрез провеждане на тестове (Т). Окончателната оценка отчита резултатите от текущия контрол и оценката от изпита.

6. СЛОВЕСНО-ИЗПЪЛНИТЕЛСКИ ДЕЙНОСТИ С ДЕЦА В МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА

ECTS кредити: 3,0

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика

Лектор: проф. д-р Гургана Дянкова, Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика”

E-mail: diankova_g@abv.bg

Анотация: Обучението включва изучаване на основни педагогически концепции и теоретико-практически аспекти в работата при пресъздаването на литературна творба в живо слово. Настоящият учебен курс предоставя възможности за овладяване на основни методически знания и практически умения, свързани с подготовката и реализацията на художествена интерпретация на литературни творби с деца в мултикултурна среда.

Съдържание на учебната дисциплина: В лекционния курс се изучават основните етапи в развитието на словесно-изпълнителското изкуство, неговата специфика и основните принципни положения, свързани с претворяването на литературен текст в художествена изпълнителска творба, разглеждат се съдържателните характеристики на словесно-изпълнителските дейности и специфичните методически подходи в работата върху литературни материали от различни литературни родове с деца в мултикултурна среда. В практическите упражнения студентите се включват в дейности, свързани с разработване на словесно-изпълнителски етюди, на импровизации върху кратки литературни форми, с оглед постигане на художествена интерпретация.

Технология на обучението: Основна форма на организация и осъществяване на учебния процес по дисциплината са лекциите и практическите упражнения. Лекциите са в интерактивна и консултативна форма за начално навлизане в проблематиката на учебната дисциплина. По време на практическите упражнения се отделя време и за решаване на практически задачи, дискутиране върху представени в лекциите проблеми, провеждане на словесно-изпълнителски интерпретации, както и обсъждане на материали подготвени от студентите в извънаудиторната заетост. Учебното съдържание се представя чрез презентации и използването на интерактивни методи като: мозъчна атака, етюдни интерпретации, ролеви игри и др. Крайната оценка е резултат от текущия контрол и изпитната оценка.